Wczujmy się w klimat!

www.44mpa.pl

Fundusze Europejskie
Infrastruktura i Środowisko

MINISTERSTWO ŚRODOWISKA

Unia Europejska
Fundusz Spójności

MIEJSKI PLAN ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU MIASTA RADOMIA

Założenia

Adaptacja do zmian klimatu

Zjawiska powodowane przez zmiany klimatu są zagrożeniem dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także Polski. Na forum Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu[1] trwają prace zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, których oczekiwanym skutkiem byłoby łagodzenie zmian klimatu. Jednak wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zmiany klimatu są nieuniknione i jest wysoce prawdopodobne, że ekstremalne zjawiska klimatyczne będące skutkiem tych zmian mogą nasilać się i pojawiać się częściej.

Zmiany klimatu są zjawiskiem globalnym, jednak skutki tych zmian są odczuwane przede wszystkim lokalnie. Szczególnie wrażliwe na skutki zmian klimatu są miasta. Tu koncentrują się ludzie, zabudowa, infrastruktura. Jednocześnie miasta mają wielkie znaczenie w kształtowaniu sytuacji społeczno-gospodarczej kraju. W miastach także negatywne skutki zmian klimatu są potęgowane poprzez oddziaływanie człowieka na środowisko. Koniecznością i wyzwaniem staje się kształtowanie polityki rozwoju miasta uwzględniającej nowe warunki klimatyczne - adaptacja do zmian klimatu.

Projekt „Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców”

W 2013 r. Ministerstwo Środowiska przyjęło Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020), w którym wskazano na potrzebę podejmowania adaptacji w miastach. Projekt w ramach, którego powstaje miejski plan adaptacji dla Radomia wynika z zapisów SPA 2020 – kierunku działań 4.2. – miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu, działania 4.2.1 Opracowanie miejskich planów adaptacji z uwzględnieniem zarządzania wodami opadowymi (lub uwzględnienie komponentu adaptacyjnego w innych dokumentach strategicznych i operacyjnych)[2].

Inicjatorem i koordynatorem projektu jest Ministerstwo Środowiska. Projekt realizowany jest przez ekspertów z Instytutu Ochrony Środowiska - Państwowego Instytutu Badawczego, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowego Instytutu Badawczego, Instytutu Ekologii Terenów Uprzemysłowionych oraz ARCADIS Polska Sp. z o.o. Partnerami w projekcie są 44 miasta w Polsce powyżej 100 tys. mieszkańców. Projekt zakończy się w 12 stycznia 2019 r. po 24 miesiącach pracy.

Miasto Radom podpisało 22 czerwca 2015r. porozumienie z Ministrem Środowiska stanowiące deklarację udziału Miasta w projekcie „Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców”.

Wszelkie informacje o projekcie można znaleźć na stronie: http://44mpa.pl.

[1] Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzona w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r. (Dz. U. 1996 nr 53 poz. 238). Oficjalna strona konwencji http://unfccc.int/. (dalej: Konwencja Klimatyczna).

[2] Na temat SPA 2020 można dowiedzieć się na stronie http://klimada.mos.gov.pl/

Cel miejskiego planu adaptacji do zmian klimatu

Celem miejskiego planu adaptacji (MPA) jest przystosowanie miasta Radomia do zmian klimatu, zwiększenie jego odporności na zjawiska ekstremalne oraz podnoszenie potencjału do radzenia sobie w sytuacji zmieniających się warunków klimatycznych.

MPA będzie dokumentem strategicznym i będzie stanowił podstawę do podejmowania przez władze miasta decyzji, które uwzględniałby zagrożenia wynikające ze zmian klimatu. MPA będzie wskazywać działania adaptacyjne prowadzące do ograniczania negatywnych konsekwencji zmian klimatu oraz wykorzystania i wzmocnienia pozytywnych ich skutków. W ramach opracowania MPA wykonywany jest szereg analiz, które pozwolą na rozstrzygnięcie, które działania adaptacyjne są najbardziej korzystne dla miasta, w szczególności dla poprawy jakości życia i bezpieczeństwa jego mieszkańców. Dzięki szerokim analizom MPA będzie wskazywał działania adaptacyjne optymalne pod względem kosztów i efektywności.

MPA pomoże w pozyskiwaniu środków finansowych na działania adaptacyjne, w szczególności z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, w którym jedna z osi priorytetowych poświęcona jest adaptacji do zmian klimatu.

Przebieg prac nad miejskim planem adaptacji

Ministerstwo Środowiska, realizując politykę w zakresie adaptacji do zmian klimatu, przygotowało Podręcznik adaptacji do zmian klimatu[3]. Prace nad opracowaniem MPA są realizowane zgodnie z wytycznymi tego Podręcznika. MPA opracowywany jest w sześciu etapach.

[3] Podręcznik dostępny jest pod adresem https://klimada.mos.gov.pl/wp-content/uploads/2015/09/Podr%C4%99cznik-adaptacji-dla-miast1.pdf

MPA dla Radomia jest opracowywany przez ekspertów Instytutu Ochrony Środowiska - Państwowego Instytutu Badawczego w ścisłej współpracy z przedstawicielami miasta. W ramach dotychczas wykonanych prac przeprowadzono:

1) szczegółową analizę zjawisk klimatycznych i ich pochodnych, takich jak upały, mrozy, oblodzenia, powodzie, podtopienia, susze, opady śniegu, wiatr, koncentracja zanieczyszczeń powietrza,
2) ocenę wrażliwości miasta na zmiany klimatu, mieszkańców/ grup wrażliwych, zdrowia publicznego, gospodarki przestrzennej, gospodarki wodnej i ściekowej, transportu,
3) ocenę potencjału adaptacyjnego do radzenia sobie w sytuacji zagrożenia zjawiskami ekstremalnymi w zakresie zasobów finansowych, ludzkich, infrastrukturalnych i instytucjonalnych,
4) ocenę podatności miasta na zmiany klimatu, pozwalająca na ustalenie, które ze zjawisk klimatycznych stanowią dla miasta największe zagrożenie,
5) analizę ryzyka, pozwalającą na ustalenie, które z zagrożeń wymagają pilnych działań adaptacyjnych, a które mogą być realizowane w dalszej przyszłości.

W odpowiedzi na zagrożenia powstaną opcje adaptacji miasta do zmian klimatu. Opcje adaptacyjne będą się składać z wielu działań adaptacyjnych o różnym charakterze:

- informacyjno-edukacyjnym - są to działania z zakresu informowania i ostrzegania o zagrożeniach związanych ze zmianami klimatu, propagowania dobrych praktyk adaptacji, przekazywania wiedzy o zmianach klimatu i adaptacji do skutków tych zmian;
- organizacyjnym - są to działania z zakresu aktualizacji dokumentów planistycznych i strategicznych, zmiany prawa miejscowego, tworzenia wytycznych postępowania w sytuacjach zagrożenia, nawiązywania współpracy z podmiotami adaptacji do zmian klimatu, organizacji ćwiczeń służb ratowniczych, pozyskiwania środków finansowych;
- technicznym - są to działania o charakterze twardym, inwestycyjnym pozwalające w szybkim czasie uzyskać efekty adaptacji miasta do zmian klimatu.

W kolejnym etapie dokonana zostanie ocena opcji adaptacyjnych. Ten etap będzie służył wyborowi opcji adaptacyjnej najlepszej pod względem środowiskowym, społecznym, finansowym i ekonomicznym. Sprawdzona także zostanie ich wykonalność pod względem technicznym i prawnym.

Ostatnim etapem będzie przygotowanie dokumentu MPA oraz przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko (SOOŚ) przeprowadzona zostanie zgodnie z wymogami Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Ustawa ooś - tekst jedn. Dz. U. 2016 poz. 353). W ramach SOOŚ odbędą się także konsultacje społeczne MPA wraz z prognozą oddziaływania na środowisko projektu MPA.

Dokument MPA będzie odpowiadał standardom dokumentów strategicznych. Będzie zawierał część diagnostyczną i część planistyczną oraz propozycję sposobu jego wdrażania, w tym system finansowania oraz system monitorowania i ewaluacji.

Wyzwania klimatyczne Radomia

W ramach prac nad Miejskim Planem Adaptacji do zmian klimatu dla Radomia przeanalizowane zostały historyczne dane meteorologiczne z ostatnich 35 lat (1981-2015) z reprezentatywnej dla miasta stacji synoptycznej IMGW-PIB w Kozienicach (488), znajdującej się 33 km od centrum Radomia oraz stacji opadowej IMGW w miejscowości Łaziska (4605), znajdującej się 18 km od centrum Radomia IMGW. Dla potrzeb opracowania określono również, w oparciu o wyniki symulacji klimatycznych obliczonych w ramach projektu Euro-CORDEX, warunki przyszłego klimatu Radomia.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że zjawiskami klimatycznymi, które mają największy wpływ na Radom, jego mieszkańców, rozwój gospodarczy i funkcjonowanie miasta są:
- występowanie fal upałów,
- wzrost częstotliwości i intensywności występowania deszczy nawalnych,
- częstsze i dłuższe okresy bezopadowe z wysoką temperaturą,
- występowanie burz i burz z gradem, powodujących znaczne straty i zagrożenia w postaci pożarów, uszkodzonych drzew, budynków i samochodów,
- wysoka koncentracja zanieczyszczeń powietrza.

Ponadto istotny wpływ na funkcjonowanie miasta mają pochodne powyższych zjawisk klimatycznych, którymi są przede wszystkim miejska wyspa ciepła i lokalne, nagłe powodzie miejskie powodujące zalanie lub podtopienie terenu, występujące w wyniku silnego, krótkotrwałego opadu deszczu o dużej intensywności.

W Radomiu przybywa dni upalnych i tak, jak w innych dużych miastach Polski, odczuwanie wysokiej temperatury jest potęgowane przez zjawisko miejskiej wyspy ciepła. Mieszkańcy Radomia częściej będą narażeni na wystąpienie temperatur maksymalnych (powyżej 30°C) i fal upałów. Ostatnią falę upałów zanotowano w Radomiu w sierpniu 2017 r. Upały mają znaczący, negatywny wpływ na jakość życia, system przyrodniczy miasta oraz infrastrukturę gospodarczą i komunikacyjną. Wysoka temperatura powietrza niszczy nawierzchnie dróg, tory kolejowe i linie energetyczne. Powoduje wysychanie miejskich terenów zielonych, ściółki leśnej, potęguje zjawisko suszy atmosferycznej, gruntowej i hydrologicznej, powoduje zwiększoną konieczność nawodnień. Przede wszystkim jednak, fale upałów zagrażają zdrowiu i życiu osób przewlekle chorych, seniorom (osoby powyżej 65 roku życia), dzieciom (osoby poniżej 5 roku życia), kobietom w ciąży, osobom bezdomnym, bezrobotnym i zmarginalizowanym. Przekłada się to z reguły na większą liczbę interwencji pogotowania ratunkowego i większą liczbę osób trafiających na szpitalne oddziały ratunkowe, a nawet większą liczbę zgonów wśród osób chorych na choroby układu krążenia i układu oddechowego. Należy przy tym podkreślić, że Radom jest miastem, w którym mieszka wysoki odsetek osób, które są szczególnie narażone na negatywne skutki oddziaływania zmian klimatu – dzieci i osób starszych. W Radomiu mieszka 206 613 osób (2017 r.), w tym 9 816 dzieci poniżej 5 roku życia (ok. 4,8%) i 29 656 osób w wieku powyżej 65 lat (ok. 14,4%)[4]. Dla porównania w całym kraju ten udział przedstawia się następująco: 4,9% - dzieci

[4] Opracowanie w ramach raportu *Ocena podatności miasta Radom* projektu *Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców*

poniżej 5 lat i 16,4% - seniorzy 65+. Do najczęstszych przyczyn zgonów w Radomiu odnotowanych w ostatnich latach zaliczamy przede wszystkim choroby układu krążenia oraz nowotwory.

Równie dotkliwe dla mieszkańców Radomia może być występowanie krótkich, lecz bardzo intensywnych opadów i deszczy nawalnych, które mogą powodować lokalne zalania oraz podtopienia ulic i budynków, czy nawet powodzie miejskie. System kanalizacji deszczowej w Radomiu jest dobrze rozwiązany - odbiornikiem funkcjonującej na terenie m. Radomia kanalizacji deszczowej jest rzeka Mleczna wraz z dopływami: Potokiem Północnym, Kosówką, Potokiem od Cerekwi. W kilku przypadkach odbiornik wód deszczowych stanowią rowy melioracyjne. Ogólny stan sieci kanalizacyjnej jest dobry, aczkolwiek część wymaga ciągłych inwestycji. W kanalizację deszczową nie są wyposażone osiedla w północnej części miasta, oraz na jego południowo- wschodnich i południowo- zachodnich obrzeżach[5]. System ten, tak jak w większość miast Polski, nie zawsze jest wydolny w sytuacjach wystąpienia ekstremalnych opadów. Wówczas zdarzają się lokalne podtopienia ulic i budynków, tzw. powodzie miejskie. Poniżej na zdjęciach przedstawiono przykłady lokalnych podtopień w Radomiu.

Zalane przejście dla pieszych wraz z przystankiem autobusowym na ulicy Maratońskiej, fot. http://www.echodnia.eu/radomskie/wiadomosci/

5 Na podst mapy z uzbrojeniem z suikzp 2011

Zalana kładka dla pieszych na rogu ulic Trzcińskiej i Konopnej, fot. http://www.cozadzien.pl/wiadomosci/radom/

Zalany tunel w al. Grzecznarskiego, fot. http://www.cozadzien.pl/wiadomosci/radom/

Zagrożenie powodzią od strony rzek jest w Radomiu niewielkie. Największe zagrożenie stanowi rzeka Mleczna, płynąca przez cały północny i północno – wschodni obszar miasta, w osiedlach: Wincentów, Firlej, Młynek Janiszewski, Koniówka, Kaptur, Miasto Kazimierzowskie, Stare Miasto, Zamłynie, Borki, Jeżowa Wola i Prusza. Potok Północny, przecinający Radom w centralnej części miasta, stanowi potencjalne zagrożenie w osiedlach: Dzierżków, Osiedle Nad Potokiem, Osiedle XV-lecia i Obozisko. Zagrożenie powodziowe może również powodować lewy dopływ rzeki Mlecznej – Strumień

Halinowski, przepływający przez wschodnie osiedla miasta: Zamłynie, Kozia Góra i Kierzków. Na południu miasta niewielkie zagrożenie powodziowe mogą powodować cieki źródłowe rzeki Mlecznej – Potok Malczewski i Strumień Godowski.

Wichury i burze to również zjawiska, których skutki odczuwają coraz silniej mieszkańcy miasta. Uszkodzone drzewa, budynki i samochody, zerwane linie energetyczne – straty materialne mogą mieć znaczne rozmiary. Dla przykładu podczas burzy 29.06.2017 r. wystąpiły tak silne porywy wiatru, że połamały i powyrywały drzewa z korzeniami, pozrywały linie energetyczne. Zdarzać się też mogą ofiary w ludziach. Podczas burzy w 2009 r. ucierpiał 48-letni mieszkaniec Radomia.

Zniszczenia po burzy w Radomiu, 29.06.2017,
fot. http://www.echodnia.eu/radomskie/wiadomosci/

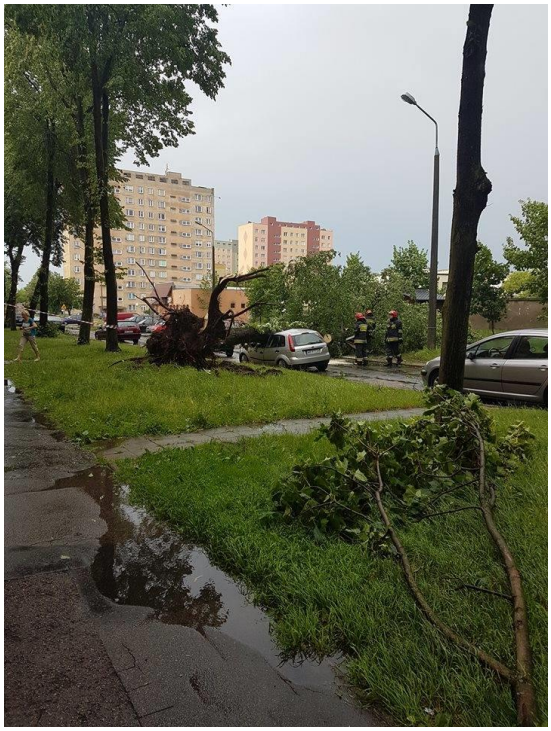

Zniszczony samochód w rejonie ulicy Miłej i Kusocińskiego, 29.06.2017,
fot. http://www.echodnia.eu/radomskie/wiadomosci/

Potencjał adaptacyjny Radomia

Jednym z najważniejszych czynników stanowiących o potencjale adaptacyjnym Radomia jest obecność i rozmieszczenie terenów zieleni i otwartej wody. Różnym typom tych terenów przypisano różne współczynniki potencjału adaptacyjnego, w zależności od ich możliwości oddziaływania na powierzchniową termikę miasta, wilgotność powietrza oraz obniżania spływu powierzchniowego i zwiększania retencji krajobrazowej, a tym samym zapobiegania powodziom miejskim. Radom posiada 4,8% udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem, co stanowi znacznie wyższy odsetek niż średnia dla Polski (0,2%)[6]. Istotnym elementem systemu przyrodniczego miasta są elementy zieleni urządzonej. Wpływają one na różnorodność biologiczną, a także na jego potencjał adaptacyjny. Do terenów tych można zaliczyć: parki miejskie i podworskie, tereny zieleni osiedlowej i ulicznej, zieleńce i cmentarze. Obszary o najmniejszym udziale terenów zieleni, nieprzekraczającym 20%, znajdują się przede wszystkim w centralnych obszarach miasta, w osiedlach: Miasto Kazimierzowskie, Śródmieście, Planty i Glinice. Pozostałe obszary miasta posiadają znacznie wyższy udział terenów zieleni, często przekraczający 50-60%. Na szczególną uwagę zasługuje zielony pierścień wokół centrum miasta. Największy udział procentowy terenów zieleni w powierzchni ogółem posiadają

[6] GUS 2016

3 osiedla Radomia: Huta Józefowska, Stara Wola Gołębiowska i Krzewiń, gdzie tereny zieleni obejmują 90% powierzchni osiedla, co stanowi bardzo wysoką wartość jak na tereny miejskie, oraz stanowi o dużym potencjale adaptacyjnym tych obszarów.

Poza wodami płynącymi na terenie miasta występują również wody stojące. Są to stawy i oczka wodne. Na rzece Mlecznej w centrum Radomia znajduje się rekreacyjne jezioro „Zalew Borki" o powierzchni 12 ha, nad którym zorganizowano kąpielisko. Liczne stawy i oczka wodne występują w dolinie rzeki Kosówki, a także duży staw funkcjonuje w parku miejskim Stary Ogród. Mniejsze stawy zlokalizowane są na działkach prywatnych m.in. przy ul. Maratońskiej i Jana Pentza. Natomiast w dolinie rzeki Mlecznej występują okresowe oczka wodne i rozlewiska.

Na terenie miasta Radomia obowiązuje 69 uchwalonych planów miejscowych (stan na maj 2017), co stanowi 13% powierzchni miasta, w trakcie sporządzania są 43 mpzp co stanowi 30% powierzchni miasta. Oznacza to, że na terenach pozostających bez planu wydawane są decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, które nie muszą być zgodne ze studium, co zasadniczo wpływa na brak należytej ochrony terenów otwartych i sprzyja zwiększaniu powierzchni zabudowanej w sposób nieuporządkowany.

Biorąc pod uwagę zagrożenia klimatyczne występujące w Radomiu i ich wpływ na miasto za najbardziej wrażliwe sektory w Radomiu uznano:
- zdrowie publiczne,
- gospodarkę przestrzenną,
- gospodarkę wodną,
- transport.

W ramach prowadzonych prac przeanalizowano wrażliwość Radomia na zmiany klimatu i jego potencjał adaptacyjny. Potencjał określono w ośmiu kategoriach, w sześciu jest to potencjał wysoki i w dwóch średni. Z przeprowadzonych badań potencjału adaptacyjnego wynika, że:

1. Miasto Radom posiada wysoki potencjał adaptacyjny w kategoriach:

   - Możliwości finansowe – ze względu na posiadaną przez miasto znaczną rezerwę budżetową usuwanie skutków zagrożeń związanych ze zmianami klimatu, w tym wysoką rezerwą celową na realizację zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego, realizację wielu inwestycji z zakresu działań adaptacyjnych m.in.: „Wsparcia systemu ratowniczo – gaśniczego poprzez zakup specjalistycznego sprzętu w zakresie zapobiegania i ograniczania skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałania poważnym awariom", termomodernizacje budynków użyteczności publicznej. Radom prężne korzysta ze środków w ramach PPP, posiada doświadczenia w realizacji projektów unijnych lub finansowanych z innych źródeł zewnętrznych;
   - Przygotowanie służb – ze względu na dobre przeszkolenie wyspecjalizowanych służb i systematyczne podnoszenie kwalifikacji poprzez wspólne ćwiczenia; w Radomiu istnieją odpowiednie zasoby służb miejskich dla właściwego reagowania na zagrożenia związane ze zmianami klimatu - na terenie miasta znajdują się dwa magazyny przeciwpowodziowe, w szkołach i przedszkolach prowadzone są działania edukacyjne w zakresie sposobu postępowania w sytuacjach wystąpienia zagrożeń, istnieje możliwość przyjęcia dużej ilości

osób w szpitalach bądź innych placówkach, w mieście funkcjonują dokumenty miejskie regulujące współpracę między służbami ratowniczymi i miejskimi, oraz z zakresu zarządzania kryzysowego, obrony cywilnej i pomocy społecznej;

- Mechanizmy informowania i ostrzegania społeczności miasta o zagrożeniach związanych ze zmianami klimatu środowiskowych – ze względu na funkcjonujący rozbudowany system informowania o zagrożeniach: system ostrzegania i alarmowania (Internet, SMS, media – głównie radio, e-maile), syreny alarmujące, ulotki, systemy ostrzegawcze zainstalowane na przystankach, system ostrzegania z WIOŚ oraz bieżące informacje od IMGW, angażowanie służb miejskich w działania edukacyjne dla szkół i przedszkoli w zakresie zapoznania z mechanizmami informowania i ostrzegania;
- Sieć i wyposażenie instytucji i placówek miejskich w sektorze ochrony zdrowia i edukacji – funkcjonujące 3 szpitale wraz ze szpitalnymi oddziałami ratunkowymi, działająca stacja pogotowia ratunkowego systematycznie jest wyposażana w nowy sprzęt, a we wrześniu 2017r. nastąpił zakup 2 nowych ambulansów, współfinansowany z budżetu Gminy miasta Radom, wsparcie otrzymują osoby starsze, w mieście funkcjonują kluby seniora w Radomiu oraz dzienny dom „Senior -Wigor", funkcjonuje dobrze działający system opieki nad dziećmi;
- Systemowość ochrony i kształtowania ekosystemów miejskich (infrastruktury błękitno-zielonej) – miasto rozwija działania w zakresie błękitno – zielonej infrastruktury, np. działania podejmowane w ramach realizacji projektu LIFE RADOM KLIMA[7], podejmuje działania na rzecz rewitalizacji i powstanie nowych parków– np. Parku „Ustronie", posiada wysoki potencjał przyrodniczy (duży udział parków, terenów zielonych i lasów na terenie miasta);
- Istniejące zaplecze innowacyjne – Radom cechuje innowacyjność i współpraca z uczelniami, placówkami edukacyjnymi – m.in. z Instytutem Naukowo – Badawczym, Instytutem Atomistyki, wykazuje własne inicjatywy (np. poprzez organizację pikników naukowych), przekazuje środki na przeprowadzanie badań wraz z porozumieniem z Uczelniami Wyższymi, aktywnie współpracuje z placówkami edukacyjnymi, przeprowadza badania naukowe, współuczestniczy w projektach badawczych instytucji naukowych (np. badania archeologiczne koordynowane przez PAW i Uniwersytet Warszawski)

2. Miasto Radom ma średni potencjał adaptacyjny w kategoriach:
   - Kapitał społeczny – ze względu na funkcjonowanie ponad 500 organizacji społecznych i pozarządowych, z których połowa aktywnie działa na rzecz mieszkańców, wspomagając takie dziedziny życia jak sport (organizacja „bractwo rowerowe", aktywna w zakresie budowy ścieżek rowerowych), kultura, turystyka, a także okazując pomoc osobom niepełnosprawnym czy najuboższym, w mieście działają instytucje wspierające dialog i współpracę władz z III sektorem: Centrum Organizacji Pozarządowych, Zespół Konsultacyjny ds. Współpracy Samorządu z Organizacjami Pozarządowymi, Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych oraz Gminna Rada Sportu. W Radomiu funkcjonują liczne organizacje

7 LIFE RADOM KLIMA: Adaptacja do zmian klimatu poprzez zrównoważoną gospodarkę wodą w przestrzeni miejskiej Radomia (LIFE14 CCA/PL/000101)

zajmujące się wdrażaniem różnorodnych programów i działań, mających na celu podwyższenie świadomości ekologicznej mieszkańców miasta – Centrum Edukacji Ekologicznej, organizacje i stowarzyszenia ekologiczne oraz organizowane są różnorodne działania z zakresu edukacji ekologicznej (m.in. imprezy plenerowe, konkursy, publikacje, konsultacje społeczne);

- Organizacja współpracy z gminami sąsiednimi w zakresie zarządzania kryzysowego – tworzona jest współpraca między Radomiem i gminami znajdującymi się w obszarze jego oddziaływania, opisana jako cel strategiczny w Strategii Rozwoju Miasta Radomia do roku 2020.

Dzięki rozpoznaniu konkretnych zagrożeń i możliwości miasta w przeciwstawianiu się im, w dalszej części prac nad Miejskim Planem Adaptacji możliwe będzie zaproponowanie działań adaptacyjnych, które pozwolą na dostosowanie Radomia do zmieniających się warunków klimatycznych.

Udział mieszkańców w opracowaniu MPA

Potrzeba adaptacji do zmian klimatu dotyczy wszystkich mieszkańców miasta. W adaptacji potrzebna jest współpraca między władzami lokalnymi i urzędnikami a mieszkańcami. MPA jest dokumentem opracowywanym w modelu ekspercko-partycypacyjnym, gdyż nie jest możliwe skuteczne planowanie adaptacji bez udziału mieszkańców w przygotowaniu tego dokumentu. To mieszkańcy najlepiej znają miasto i mają oczekiwania co do jakości życia.

Konsultacje społeczne są przeprowadzane dwukrotnie. Obecnie zbierane są wnioski do dokumentu MPA. Druga tura konsultacji będzie przeprowadzona w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wówczas będzie można zapoznać się z projektem miejskiego planu adaptacji do zmian klimatu oraz prognozą oddziaływania na środowisko tego projektu i zgłosić uwagi i wnioski do tych dokumentów. Druga tura konsultacji będzie prowadzona w drugiej połowie 2018 r.

Upał dokucza mieszkańcom Radomia. Nawałnica zniszczyła dachy budynków. Mieszkańcy Radomia skarżą się na podtopienia. Ulewny deszcz sparaliżował komunikację.

Jak według Państwa można radzić sobie z takim sytuacjami?

Jakie problemy związane z klimatem uważają Państwu za szczególnie ważne?

Jakie działania potrzebne są w Państwa dzielnicy, na osiedlu?

Jakie ważne dla Państwa elementy powinny znaleźć się w MPA?

Jakie podmioty mogą włączyć się we wdrażanie MPA?

Każdy mieszkaniec Radomia może mieć wkład w opracowanie miejskiego planu adaptacji do zmian klimatu.

Zapraszamy do wzięcia udziału w konsultacjach społecznych.

Słownik

Adaptacja do zmian klimatu	proces dostosowania się do obecnych lub oczekiwanych warunków klimatycznych i skutków zmian klimatu w celu zmniejszenia lub uniknięcia negatywnych konsekwencji lub zwiększenie korzyści z wynikających ze zmian klimatu
Zjawiska klimatyczne	ekstremalne zjawiska atmosferyczne, a także wynikające z tych zdarzeń zjawiska pochodne, które stanowią zagrożenie dla społeczeństwa, środowiska i gospodarki
Wrażliwość na zmiany klimatu	stopień, w jakim miasto podlega wpływowi zjawisk klimatycznych. Wrażliwość zależy od charakteru układu miejskiego i jego poszczególnych elementów, który jest w miarę stały (cechy fizyczne miasta, populacja zamieszkująca miasto) i raczej trudno podlega zmianom. Wrażliwość jest rozpatrywana w kontekście wpływu zjawisk klimatycznych („wrażliwość na…"). Wpływ może być bezpośredni i pośredni.
Potencjał adaptacyjny	zasoby miasta, które można wykorzystać w dostosowania się do zmian klimatu. Określane są przez pięć kategorii zasoby finansowe, zasoby ludzkie, zasoby instytucjonalne, zasoby infrastrukturalne, zasoby wiedzy;
Podatność na zmiany klimatu	stopień, w jakim miasto jest niezdolne do poradzenia sobie z negatywnymi skutkami zmian klimatu. Podatność zależy od wrażliwości miasta na negatywne skutki zmian klimatu oraz jego potencjału adaptacyjnego;
Opcja adaptacyjna	zestaw działań adaptacyjnych będących odpowiedzią na zidentyfikowane zagrożenie klimatyczne